

Väljaandja: Majandus- ja kommunikatsiooniminister

Akti või dokumendi liik: määrus

Teksti liik: algtekst-terviktekst

Redaktsiooni jõustumise kp: 08.11.2010

Avaldamismärge: RT I, 05.11.2010, 5

Veeteenuse ajutise hinna kehtestamise kord ja tingimused

Vastu võetud 02.11.2010 nr 95

Määrus kehtestatakse „Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse“ § 16 lõigete 9 ja 10 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala ja eesmärk

(1) Määrus reguleerib Konkurentsiameti poolt vee-ettevõtjale, kelle tegevuspiirkond asub reoveekogumisalal, mille reostuskoormus on 2000 inimekvivalenti või enam (edaspidi *vee-ettevõtja*), veeteenuse ajutise hinna kehtestamise korda ja tingimusi.

(2) Määruse eesmärk on tagada tarbijatele veeteenuse põhjendatud hind ka juhul, kui vee-ettevõtja osutab veeteenust hinnaga, mis ei vasta „Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse“ § 14 lõikes 2 sätestatud tingimustele.

§ 2. Mõisted

(1) Määruses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) **ajutine hind** – „Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse“ § 16 lõigete 9 ja 10 ning käesoleva määruse alusel Konkurentsiameti poolt vee-ettevõtjale kehtestatav veeteenuse ajutine müügihind;
- 2) **arvestusperiood** – vee-ettevõtja poolt täitmata jäetud Konkurentsiameti ettekirjutuse tegemisele aastale eelnev majandusaasta;
- 3) **investeeringud reguleeritavasse varasse** – ühekordsed kulud reguleeritava põhivara soetamiseks ja parendamiseks;
- 4) **kaalutud keskmine kapitali hind (WACC)** – kapitali struktuuri (oma- ja võõrvahendite vahekord kogukapitalis) ning võla- ja omakapitali hinna alusel leitav kogukapitali hind;
- 5) **kapitalikulu** – ajutisse hinda lülitatav kulu, mis on seotud põhivara soetamisega;
- 6) **kapitalikulunorm** – ajaperioodi pöördväärtus, mis näitab põhivara soetamiseks tehtud kulude lülitamist tarbijatele müüdavate kaupade ja teenuste hindadesse. Kapitalikulunorm määratakse lähtuvalt põhivara kasulikust elueast;
- 7) **lubatud müügitulu** – veeteenuse põhjendatud müügitulu, mis arvutatakse Konkurentsiameti poolt **veeteenuse** ajutise hinna kehtestamise menetluses ning mille arvutamisel võetakse arvesse Konkurentsiameti poolt põhjendatuks loetud kulud, kapitalikulu ning põhjendatud tulukus;

- 8) **põhjendatud tulukus** – ärikasum, mis leitakse reguleeritud varade väärtuse ja põhjendatud tulunormi korrutisena;
- 9) **põhjendatud tulunorm** – reguleeritavate varade tootlus, mis ei ületa vee-ettevõtja kaalutud keskmist kapitali hinda (WACC);
- 10) **reguleeritav tegevus** – vee-ettevõtja majandustegevus, mille suhtes rakendatakse käesolevat määrust;
- 11) **reguleeritav vara** – reguleeritavas tegevuses kasutatav põhivara ja käibekapital;
- 12) **tegevuskulud** – hinda lülitatavad põhjendatud kulud mis ei sisalda kapitalikulu ja finantskulu;

2. peatükk Ajutise hinna kehtestamise kord

§ 3. Ajutise hinna kehtestamise eeldused ja hoiatus

(1) Konkurentsiamet otsustab ajutise hinna kehtestamise järgmiste eelduste samaaegse esinemise korral:

- 1) vee-ettevõtja osutab veeteenust hinnaga, mis ei vasta „Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse“ § 14 lõikes 2 sätestatud tingimustele;
- 2) vee-ettevõtja on jätnud täitmata Konkurentsiameti ettekirjutuse rakendatava hinna seadusega kooskõlla viimiseks.

(2) Konkurentsiamet teeb vee-ettevõtjale ettekirjutuse tegemisel hoiatuse ajutise hinna kehtestamise kohta. Ajutise hinna kehtestamise hoiatus peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- 1) adressaadi nimi ja postiaadress;
- 2) viide ettekirjutusele, mille täitmata jätmisel ajutine hind kehtestatakse;
- 3) ajutise hinna kehtestamise menetluse eeldatav tähtaeg;
- 4) hoiatuse teinud ametniku allkiri;
- 5) hoiatuse kuupäev.

(3) Hoiatus võib kaasneda ettekirjutusega või olla tehtud eraldi teatena. Hoiatuse võib esitada koos „Asendustäitmise ja sunniraha seaduses” ettenähtud sunnivahendi rakendamise hoiatusega.

§ 4. Ajutise hinna kehtestamise menetlus

(1) Konkurentsiametil on õigus algatada ajutise hinna kehtestamise menetlus (edaspidi *menetlus*) kohe pärast vee-ettevõtja poolt ettekirjutuse tähtajaks täitmata jätmisest teadasaamist.

(2) Menetluse algatamiseks esitab Konkurentsiamet vee-ettevõtjale teate menetluse algatamise kohta. Teates esitatakse menetluse algatamise põhjendus ja alus ning selgitatakse, millist teavet Konkurentsiamet menetluse läbiviimiseks vee-ettevõtjalt vajab.

(3) Vee-ettevõtjal on õigus esitada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud teatele oma kirjalik seisukoht Konkurentsiameti poolt teates määratud tähtajaks ning teha Konkurentsiametile põhjendatud ettepanek konsultatsioonide läbiviimiseks. Vee-ettevõtja on

kohustatud esitama Konkurentsiametile kogu nõutud teabe või võimaldama sellele juurdepääsu Konkurentsiameti määratud tähtajaks.

(4) Konkurentsiametil on õigus vee-ettevõtjaga konsultatsioone mitte alustada, kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud ettepanek on põhjendamata või Konkurentsiameti hinnangul ei ole vee-ettevõtja esitatud põhjendused konsultatsioonide alustamiseks asjakohased. Konsultatsioonide alustamisest keeldumise põhjendused esitab Konkurentsiamet vee-ettevõtjale kirjalikult.

(5) Konsultatsioonide alustamise korral on Konkurentsiametil õigus pärast vee-ettevõtja seisukohtade ärakuulamist igal ajal konsultatsioonid lõpetada, kui vee-ettevõtja jätab Konkurentsiameti nõutud teabe või selgitused esitamata või kui Konkurentsiamet on jõudnud ajutise hinna kehtestamise või kehtestamata jätmise suhtes põhjendatud seisukohale.

§ 5. Ajutise hinna arvestamise tähtaeg ja arvamuse küsimine

(1) Konkurentsiamet arvestab ajutise hinna 30 päeva jooksul vee-ettevõtjalt ajutise hinna määramiseks vajaliku teabe saamisest või käesoleva määruse § 4 lõikes 3 nimetatud konsultatsioonide lõppemisest arvates. Põhjendatud juhul on Konkurentsiameti peadirektoril õigus oma käskkirjaga seda tähtaega pikendada kuni 60 päevani, teavitades vee-ettevõtjat tähtaja pikendamisest enne esialgse tähtaja möödumist.

(2) Enne ajutise hinna kehtestamist esitab Konkurentsiamet ajutise hinna arvestuse vee-ettevõtjale arvamuse ja vastuväidete esitamiseks, määrates vee-ettevõtjale arvamuse ja vastuväidete esitamiseks mõistliku tähtaja.

(3) Enne ajutise hinna kehtestamist küsib Konkurentsiamet enda poolt arvestatud ajutise hinna kohta arvamust valla- või linnavalitsuselt ajutise hinna vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale. Kui valla- või linnavalitsus ei esita oma arvamust ajutise hinna kohta 30 päeva jooksul Konkurentsiametilt vastava järelepärimise saamisest arvates, loetakse, et valla- või linnavalitsusel ei ole Konkurentsiameti arvestatud ajutisele hinnale vastuväiteid.

§ 6. Menetluse lõpetamine ja ajutise hinna rakendamine

(1) Konkurentsiameti peadirektor vormistab ajutise hinna kehtestamise otsuse oma käskkirjaga 30 päeva jooksul vee-ettevõtjalt arvamuse ja vastuväidete saamisest või arvamuse ja vastuväidete esitamiseks määratud tähtaja möödumisest ning valla- või linnavalitsuselt ajutise hinna arvestuse kohta arvamuse saamisest või käesoleva määruse § 5 lõikes 3 sätestatud tähtaja möödumisest arvates.

(2) Kui menetluse käigus ilmneb, et vee-ettevõtja rakendatud hind on põhjendatud ja vastab „Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse” § 14 lõikes 2 sätestatud tingimustele või vee-ettevõtja täidab ettekirjutuse ja asub „Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse” § 14 lõikes 2 sätestatud tingimustele vastavat veeteenuse hinda rakendama enne ajutise hinna kehtestamist Konkurentsiameti poolt, lõpetab Konkurentsiameti peadirektor menetluse oma käskkirjaga.

(3) Ajutise hinna kehtestamise otsus, samuti menetluse lõpetamise käskkiri toimetatakse vee-ettevõtjale kätte viivitama, kuid mitte hiljem kui kolme tööpäeva jooksul käskkirja allkirjastamisest.

(4) Vee-ettevõtja on kohustatud ajutist hinda rakendama alates hinna kehtestamise otsuse kättetoimetamisest, kui ajutise hinna kehtestamise otsuses endas ei ole ette nähtud hilisemat kehtima hakkamist.

(5) Veeteenuse ajutine hind avalikustatakse Konkurentsiameti veebilehel ja kehtib kuni „Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse” §-s 14² sätestatud veeteenuse hinnaregulatsiooni menetluses Konkurentsiameti poolt kooskõlastatud uue hinna jõustumiseni.

(6) Konkurentsiamet avalikustab ajutise hinna kehtestamise otsuse koos põhjendustega oma veebilehel, jättes tekstist välja vee-ettevõtja ärisaladuse.

3. peatükk Ajutise hinna kehtestamise tingimused

§ 7 Ajutise hinna kehtestamise põhitingimused

(1) Ajutise hinna kehtestamisel arvestatakse vee-ettevõtja olemasolevat hinnastruktuuri ja veeteenuse hinna tasude jaotust vastavalt „Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse” § 14 lõikele 1.

(2) Ajutine hind kujundatakse selliselt, et see vastaks „Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse” § 14 lõikes 2 sätestatud tingimustele.

(3) Reovee, kinnistutelt ärajuhitava sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise ajutise hinna arvestamise aluseks võetakse vee maht. Ühiskanalisatsiooni juhitava reo-, sademete-, drenaaživee ja muu pinnase- või pinnavee kogust arvestatakse või mõõdetakse kohaliku omavalitsuse volikogu kinnitatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirja kohaselt.

(4) Kui vee-ettevõtja osutab veeteenust mitmel erineval reoveekogumisalal, mille reostuskoormus on 2000 inimekvivalenti või enam, võib kõigi nimetatud piirkondade osas kehtestada ühtse ajutise hinna, arvestades vee-ettevõtja summaarseid kulusid.

(5) Ajutisse hinda lülitatakse alljärgnevad põhjendatuks loetud komponendid:

1) tegevuskulud;

2) kapitalikulu;

3) põhjendatud tulukus.

(6) Ajutise hinna kehtestamisel arvestatakse arvestusperioodi tarbimismahtu ja lubatud müügitulu.

(7) Ajutisse hinda ei lülitata järgmisi kulusid:

1) ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu;

- 2) sponsorlust, kingitusi ja annetusi;
- 3) veeteenuse vahendajatele makstavaid tasusid;
- 4) põhitegevusega mitteseotud kulu;
- 5) seaduse alusel vee-ettevõtjale määratud trahve ja viiviseid;
- 6) finantskulused;
- 7) vee-ettevõtja tulumaksukulu (näiteks dividendide tulumaksu kulu);
- 8) teisi Konkurentsiameti majandusanalüüsi käigus põhjendamatuks osutunud vee-ettevõtja kulused.

(8) Kui vee-ettevõtja ei ole lähtunud efektiivse majandamise ja kulude kokkuhoiu printsiipidest, mistõttu ei ole vee-ettevõtja arvestusperioodi kulud põhjendatud, võib Konkurentsiamet vee-ettevõtja põhjendatud kulude leidmiseks kasutada muuhulgas järgmisi meetodeid:

- 1) kulude dünaamika jälgimine ajas ning selle võrdlus tarbijahinnaindeksi dünaamikaga;
- 2) erinevate kulukomponentide põhjendatuse süvaanalüüs (sealhulgas eksperthinnangud);
- 3) vee-ettevõtja tegevuskulude ning nende põhjal arvatud statistiliste näitajate võrdlemine teiste vee-ettevõtjate näitajatega.

(9) Kui vee-ettevõtja ei ole täitnud seadusest tulenevat kohustust oma kulude kohta raamatupidamises eraldi arvestuse pidamiseks, võib Konkurentsiamet nõuda vee-ettevõtjalt arvestusperioodi kulude eristamiseks vajalikku teavet ning selle nõude eiramisel vee-ettevõtja poolt lähtuda hinna kehtestamisel talle kättesaadavast teabest.

§ 8. Kapitalikulu ja reguleeritav vara

(1) Kapitalikulu eesmärk on põhivara soetamiseks tehtud kulutuste tagasiteenimine veeteenuse hinna kaudu põhivara kasuliku eluea vältel.

(2) Kapitalikulu arvutamisel lähtutakse reguleeritavast varast. Kapitalikulu arvestatakse reguleeritava vara hulka arvestatud amortiseeruvalt põhivaralt.

(3) Reguleeritava vara hulka ei arvata:

- 1) põhivara, mida põhitegevuses ei kasutata;
- 2) pikaajalisi finantsinvesteeringuid;
- 3) immateriaalset põhivara (välja arvatud arvutitarkvara ja programmide litsentsid);
- 4) tagastamatu abi raames (sealhulgas sihtfinantseerimise teel) soetatud põhivara;
- 5) tarbijate poolt makstud liitumistasudest soetatud põhivara;

6) mittepõhjendatud investeeringuid.

(4) Reguleeritava vara hulka arvestatakse teisele vee-ettevõtjale tasutud liitumistasud.

(5) Reguleeritava vara väärtuse leidmisel kasutatakse põhivara bilansilist jääkmaksumust arvestusperioodi lõpus. Kapitalikulu leidmisel kasutatakse raamatupidamises kajastuvat kulumit, mis on arvestatud reguleeritavalt varalt.

(6) Reguleeritav vara arvestusperioodil leitakse alljärgnevalt:

$$RV = RV_r + KK$$

kus

RV on reguleeritav vara;

RV_r on reguleeritava põhivara jääkmaksumus arvestusperioodi lõpus;

KK on käibekapital.

(7) Käibekapitali arvestuse aluseks võetakse 5% arvestusperioodi müügitulust.

(8) Vertikaalselt integreeritud kontserni kuuluvate ettevõtjate sisekäivet ei lülitata käibekapitali arvestusse.

(9) Kui pärast 31.12.2009 on teostatud ettevõtja raamatupidamises kajastuva põhivara ümberhindlusi ja/või oluliselt on muudetud põhivara kuluminorme või kui põhivara kuluminormid ei vasta selle kasulikule elueale, toimub reguleeritava vara ja kapitali kulu arvestus järgmiselt:

1) alates 31.12.2009 (edaspidi *piiraasta*) toimub vee-ettevõtja põhivara jagamine vanaks (enne piiraastat soetatud põhivara) ja uueks (pärast piiraastat soetatud põhivara) varaks;

2) kapitalikulu arvutamisel peetakse eraldi arvestust enne ja pärast piiraastat soetatud põhivara kohta ning sellest tulenevalt arvestatakse eraldi kapitalikulu;

3) kapitalikulu arvestuses rakendatakse lineaarset kapitalikulu arvestamise meetodit;

4) korrektsioone põhivara väärtuses ja kapitalikulunormides on õigus teostada, kui ilmneb, et nii enne kui ka pärast piiraastat soetatud põhivara hulgas on vara, mida vee-ettevõtja tegelikult ei kasuta majandustegevuse teostamiseks, või kui ilmneb, et põhivara väärtus ja kapitalikulunormid ei ole põhjendatud;

5) enne piiraastat soetatud põhivaralt arvestatakse kapitalikulu tema jääkmaksumuse alusel. Seejuures kehtestatakse enne piiraastat soetatud põhivarale kapitalikulunormi(d), mille alusel toimub hindadesse lülitatava kapitalikulu arvestus;

6) alates piiraastast soetatud põhivarale arvestatakse kapitalikulu selle soetusmaksumuse alusel. Seejuures kehtestatakse alates piiraastast soetatud põhivarale kapitalikulunormi(d), mille alusel toimub hindadesse lülitatava kapitalikulu arvestus;

7) vajadusel võib kasutada põhivarade diferentseerimist, kasutades erinevaid kapitalikulunorme;

8) ajutise veeteenuse hindadesse lülitatav kapitalikulu kujuneb alljärgnevalt:

$$A = A_{enne\ p.a} + A_{pärast\ p.a}$$

kus

A on kapitalikulu;

$A_{enne\ p.a}$ on kapitalikulu enne piiraastat soetatud põhivarale;

$A_{pärast\ p.a}$ on kapitalikulu pärast piiraastat soetatud põhivarale;

9) enne piiraastat soetatud põhivaralt arvestatakse kapitalikulu alljärgnevalt:

$$A_{enne\ p.a} = PVjääkm_{enne\ p.a} \times norm_{enne\ p.a}$$

kus

$PVjääkm_{enne\ p.a}$ on enne piiraastat soetatud põhivara jääkmaksumus;

$norm_{enne\ p.a}$ on kapitalikulunorm enne piiraastat soetatud põhivarale;

10) pärast piiraastat soetatud põhivaralt arvestatakse kapitalikulu järgnevalt:

$$A_{pärast\ p.a} = (PVsoetusm_{pärast\ p.a} + 0,5 \times I) \times norm_{pärast\ p.a}$$

kus

$PVsoetusm_{pärast\ p.a}$ on pärast piiraastat soetatud põhivara soetusmaksumus;

I on investeeringud reguleeritavasse varasse;

$norm_{pärast\ p.a}$ on kapitalikulunorm pärast piiraastat soetatud põhivarale;

11) reguleeritava vara arvestus toimub järgnevalt:

$$RV = (RV_0 + RV_1) / 2 + KK$$

kus

RV on reguleeritav vara;

RV_0 on reguleeritava vara väärtus 12-kuulise perioodi alguses;

RV_1 on reguleeritava vara väärtus 12-kuulise perioodi lõpus;

KK on käibekapital;

12) reguleeritava vara väärtus perioodi lõpus leitakse järgnevalt:

$$RV_1 = RV_0 + I - A - M$$

kus

RV_0 on reguleeritava vara väärtus 12-kuulise perioodi alguses;

RV_1 on reguleeritava vara väärtus 12-kuulise perioodi lõpus;

I on investeeringud reguleeritavasse varasse;

A on kapitalikulu;

M on müüdüd või mahakantud põhivara.

§ 9. Põhjendatud tulukus

(1) Põhjendatud tulukus arvutatakse reguleeritavale varale põhjendatud tulunormi rakendamisel.

(2) Põhjendatud tulukus arvutatakse järgmisest võrrandist lähtudes:

$$PT = r_p \times RV$$

kus

PT on põhjendatud tulukus (põhjendatud ärikasum);

r_p on põhjendatud tulunorm (WACC);

RV on reguleeritav vara.

(3) Põhjendatud tulunorm võrdub kaalutud keskmise kapitali hinnaga ehk:

$$r_p = WACC$$

kus

WACC on kaalutud keskmine kapitali hind.

(4) Kaalutud keskmine kapitali hind (WACC) arvutatakse järgmise valemi alusel:

$$WACC = k_e \times \left(\frac{OK}{VK + OK} \right) + k_d \times \left(\frac{VK}{VK + OK} \right)$$

kus

k_e on omakapitali hind (%);

k_d on võlakapitali hind (%);

VK on võlakapitali osakaal (%);

OK on omakapitali osakaal (%).

(5) Kaalutud keskmise kapitali hinna (WACC'i) arvutamisel kasutatakse kapitali struktuuri, millest 50% on võlakapital ja 50% omakapital.

(6) Võlakapitali hinna määramisel võetakse aluseks pikema perioodilise rahaturu intressitasemed (Saksamaa 10-aastase võlakirja viimase viie aasta keskmine intressimäär), riigi riskipremia ja ettevõtja riskipremia. Riigi võlakirjade olemasolu korral võib võtta võlakapitali hinna määramise aluseks ka riigi võlakirja intressi määra.

(7) Omakapitali hind arvutatakse CAPM (*capital assets pricing model*) mudeli abil:

$$k_{\text{omakapital}} = R_f + R_c + \beta \times R_m$$

kus

$k_{\text{omakapital}}$ on omakapitali hind;

R_f on riskivaba tulumäär;

R_c on riigi riskipremia;

β on beetakordaja;

R_m on turu riskipremia.

(8) Riskivabaks tulumääraks võetakse Saksamaa 10-aastase võlakirja viimase viie aasta keskmine intressimäär, millele liidetakse riigi riskipremia. Riigi võlakirjade olemasolu korral võib võtta riskivabaks tulumääraks riigi võlakirja intressimäära.

(9) Beetakordaja suurus leitakse teiste Euroopa ja/või USA reguleeritavate ettevõtjate vastava näitaja alusel.

(10) Turu riskipremia leitakse teiste Euroopa ja/või USA reguleeritavate ettevõtjate pikaajalise turu riskipremia alusel.

§ 10. Lubatud müügitulu ja ajutise hinna arvutamine

(1) Lubatud müügitulu arvutatakse järgneva valemi alusel:

$$\mathbf{Tlubatud} = \mathbf{TK} + \mathbf{A} + \mathbf{PT}$$

kus

Tlubatud on lubatud müügitulu;

TK on tegevuskulud;

A on kapitalikulu;

PT on põhjendatud tulukus.

(2) Lubatud müügitulu jagatakse erinevate veeteenuste vahel lähtuvalt arvestusperioodi erinevate veeteenuste käibe (veeteenuse hind „Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse” § 14 lõike 1 tähenduses) proportsioonist kogu osutatud veeteenuse käibesse nii, et kehtiks alljärgnev võrrand:

$$\mathbf{Tlubatud} = \sum \mathbf{Tlubatud}_n$$

kus

Tlubatud_n on vastava veeteenuse lubatud müügitulu.

(3) Ajutine hind arvutatakse lähtuvalt järgnevast valemist:

$$\text{hind}_n = \frac{\text{Tlubatud}_n}{m_n} \left[\text{näiteks } \frac{\text{kr}}{\text{m}^3}; \frac{\text{kr}}{\text{kuus}} \right]$$

kus

m_n on vastava veeteenuse müük arvestusperioodil;

hind_n on Konkurentsiameti poolt kehtestatav vastav ajutine hind.